

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NADZOR PRORAČUNA

Odgovorno poslovanje proračunskega uporabnika

Izjava predstojnika PU kot pomožno orodje

Šola za ravnatelje, Portorož, 22. januarja 2020

Urad RS za nadzor proračuna, Zlatka Ojsteršek, notranja revizorka

VSEBINA PREDSTAVITVE

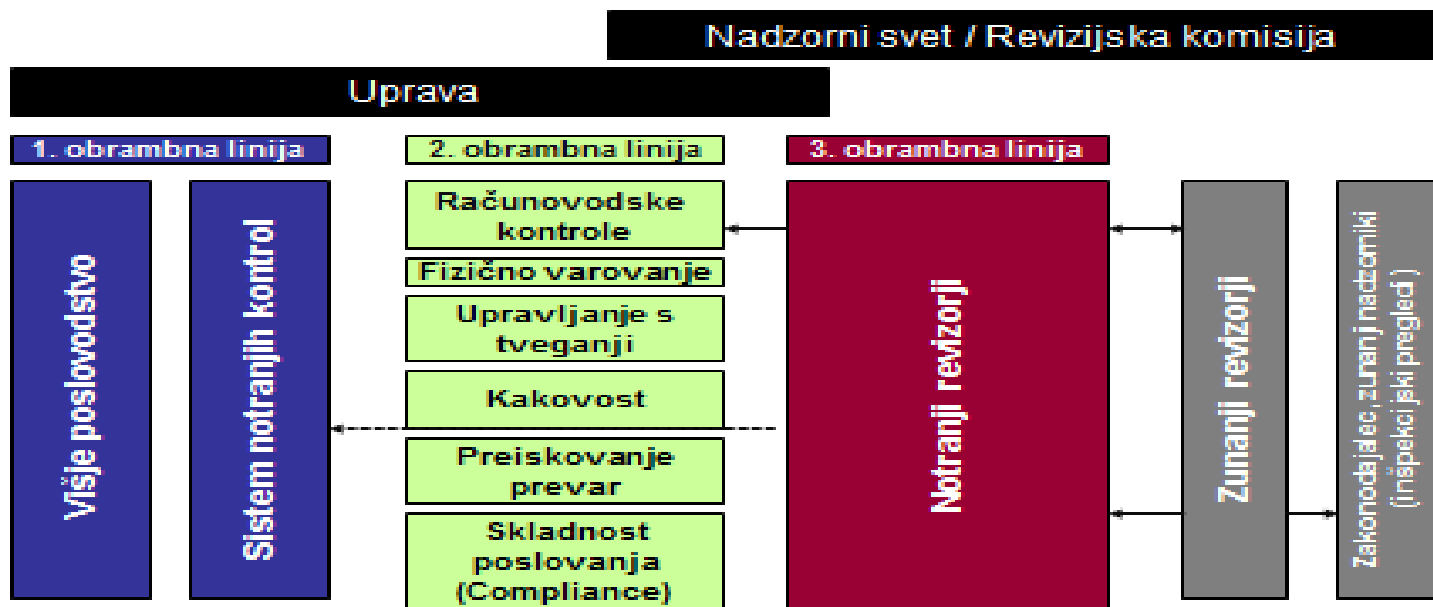
- *IONNJF - pomožno orodje za ureditev sistema NNJF in odgovornega poslovođenja*
- *IONNJF – strokovni in pravni okvir, njeni cilji ter odgovornost predstojnika PU za navedbe v izjavi*
- *Načrtovane spremembe in uveljavitev nove izjave*

IZJAVA PREDSTOJNIKA, ORODJE ZA UREDITEV SISTEMA NNJF

SODOBNA UREDITEV SISTEMA NADZORA

Tri obrambne linije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NADZOR PRORAČUNA

IZJAVA PREDSTOJNIKA, ORODJE ZA UREDITEV SISTEMA NNJF

The COSO cube 2013 (COSO-The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission)

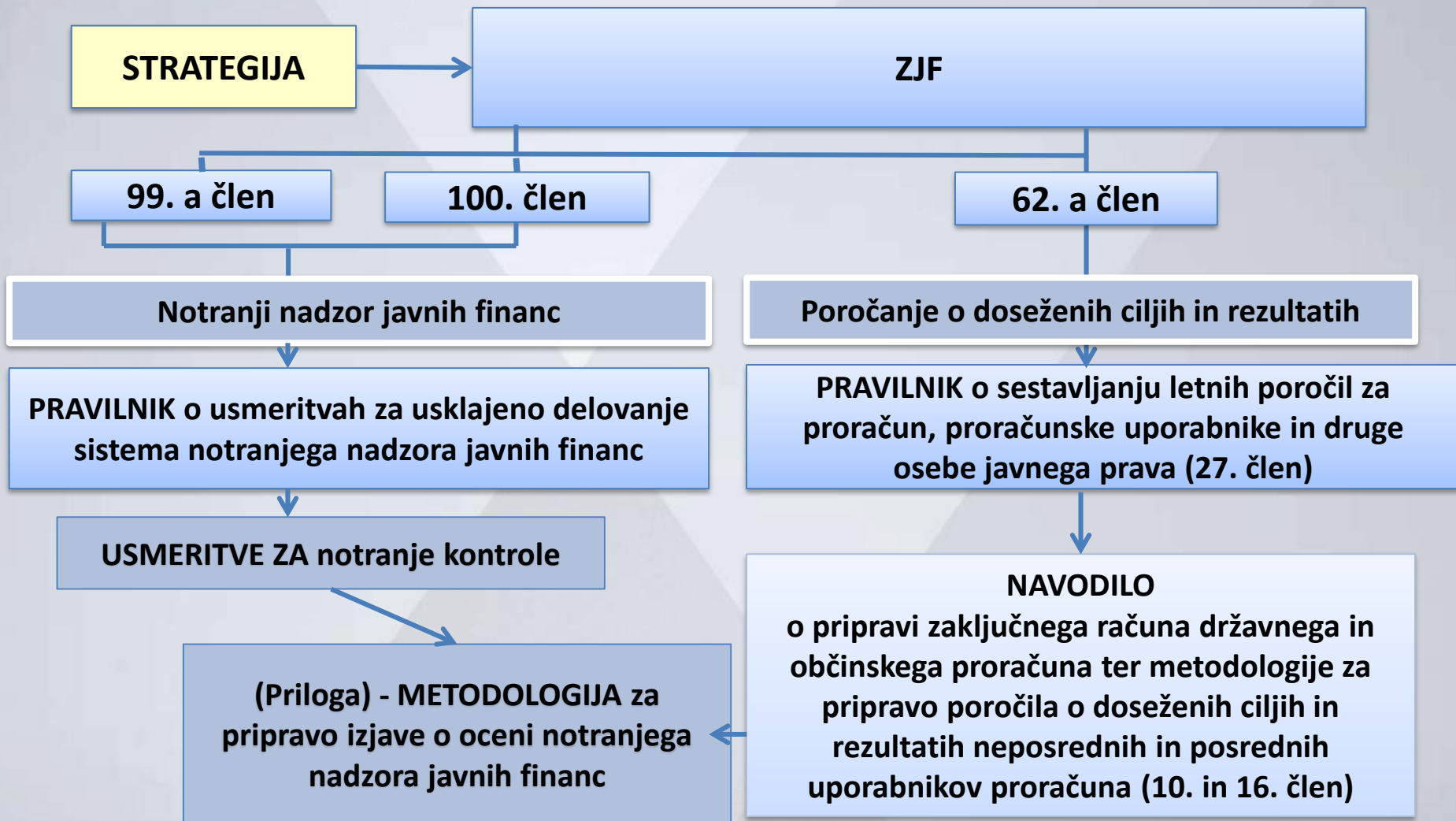

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJJF

- **Strategija razvoja notranjega nadzora JF v RS za obdobje 2011-2015** (št. 06002-2/2011/6 z dne 10.0.2.2011),
- **Zakon o javnih financah** (Ur.list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13-popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18),
- **Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ** (Ur. list RS, št. 72/02) in **Usmeritve za notranje kontrole** (2004),
- **Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava** (Ur. list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126,/04, 120/07, 124/08, 58/10,. 60/10 – popr., 104/10, 104/11 in 86/16),
- **Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna** (Ur. list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10):
 - **Priloga: Metodologija za pripravo Izjave o oceni notranjega nadzora javnih financ** k Navodilu o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna, 10. člen točka 8 in 16. člen točka 8 (Uradni list RS, št. 12/01 in 10/06), (Ur. list RS, št. 8/07) in
 - **Priloga: Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ** (Ur. list RS, št. 102/10).

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNMF

99.a. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF)

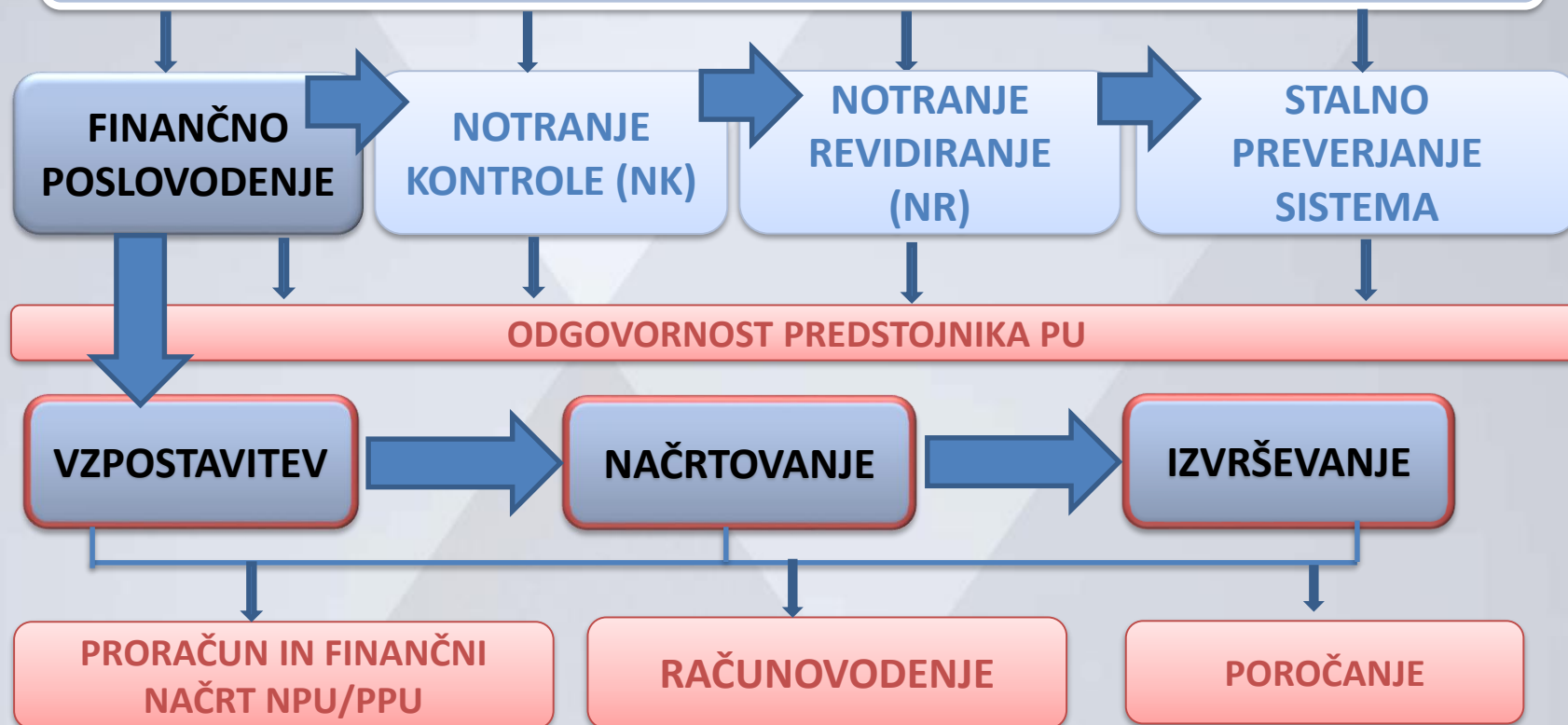
(1) Notranji nadzor javnih financ (NNJF) obsega na enotnih temeljnih zasnovan sistem finančnega poslovanja (menedžmenta) in kontrol ter notranjega revidiranja pri neposrednih in posrednih uporabnikih ter stalno preverjanje tega sistema.

(2) NNJF mora zagotoviti, da finančno poslovanje (menedžment) in sistem kontrol **deluje v skladu z načeli** zakonitosti, preglednosti, učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti.

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJJF

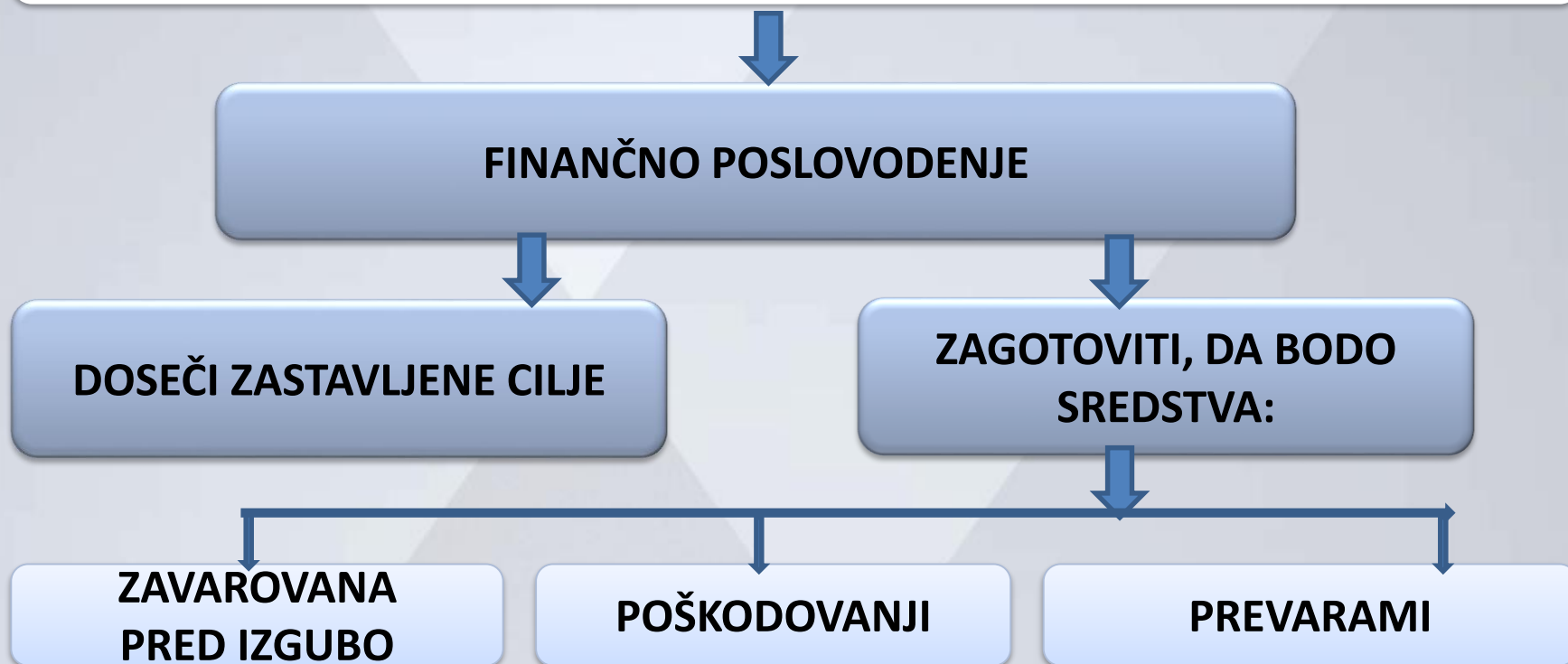
99. a in 100. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF)

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJJF

100. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF) pri NPU in PPU

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJF

100. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF)

NOTRANJE KONTROLE (NK)
obsegajo sistem postopkov in metod

CILJ NOTRANJIH KONTROL JE SPOŠTOVANJE NAČEL:

zakonitosti

preglednosti

učinkovitosti

uspešnosti

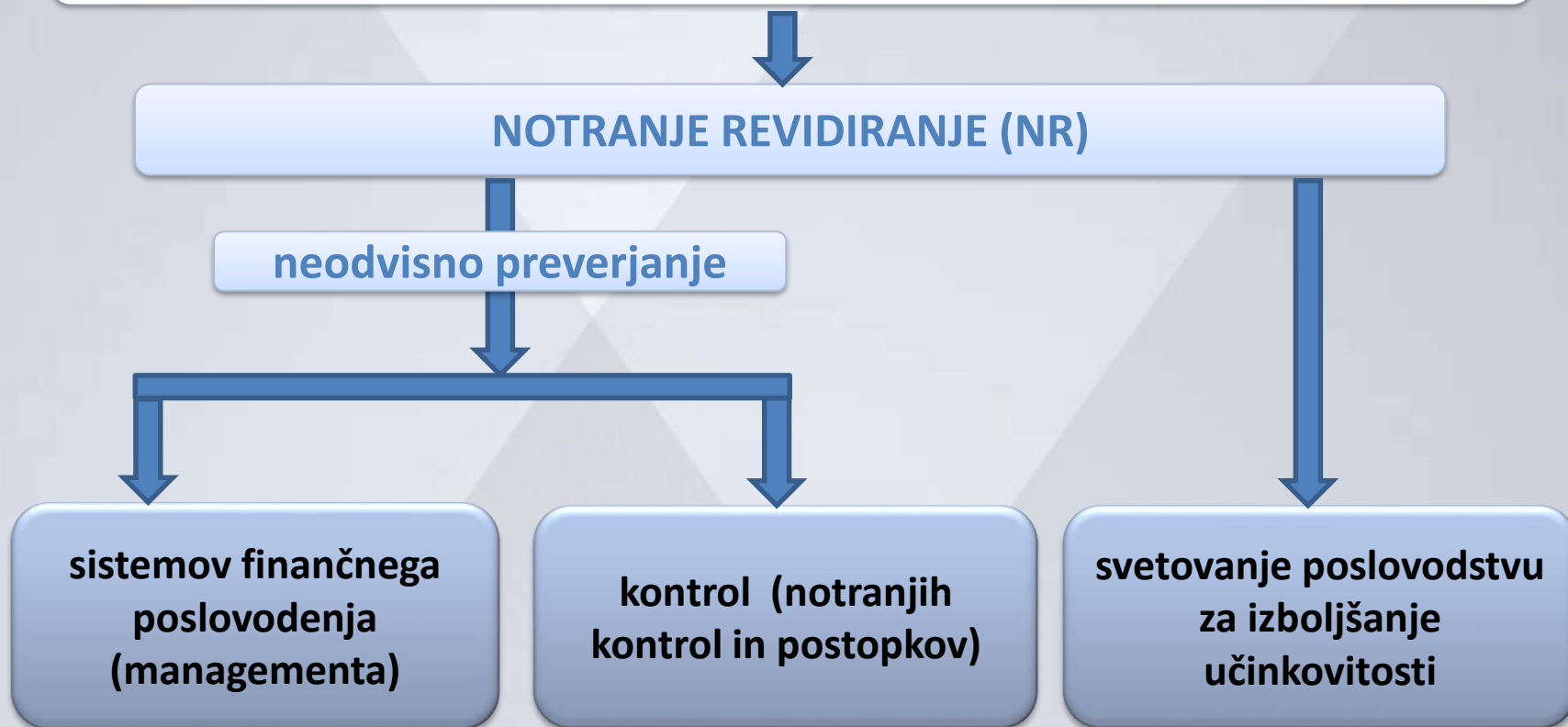

gospodarnosti

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJJF

100. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF)

STROKOVNI IN PRAVNI OKVIR IONNJF

100. člen ZJF – Notranji nadzor javnih financ (NNJF)

NOTRANJE REVIDIRANJE (NR)

Usmeritve za notranje revidiranja (PU)

Kodeks poklicne etike
notranji revizorjev

Standardi notranjega
revidiranja

NOTRANJI REVIZOR

Samostojnost

Neodvisnost

Lastna
notranjerevizijska
služba PU

Skupna
notranjerevizijska
služba (19. člen ZJF)

Zunanji izvajalec NR, vpisan
v register ZI NR (UNP)

CILJ IONNF IN ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

CILJ IONNJF (ocena stanja NNJF v PU)

PREDSTOJNIK PU NA PODLAGI

**Ocene
notranjerevizijske
službe za področja**

**Samoocenitve vodij
organizacijskih enot za
področje**

Ugotovitev:

Računskega sodišča RS

Proračunske inšpekcije

Urada RS za nadzor proračuna

Nadzornih organov EU...

**PODA OCENO NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC
PRI PRORAČUNSKEM UPORABNIKU ZA PRETEKLO LETO**

CILJ IONNIF IN ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

1. KONTROLNO OKOLJE

- ➔ **temelj** sistema notranjega kontroliranja,
- ➔ skupek **standardov, procesov in struktur, kultura, vzdušje** v PU, **celovit odnos** zaposlenih do poslovanja in doseganja ciljev, obvladovanja tveganj, notranjih kontrol in notranjega revidiranja,
- ➔ nanj vplivajo **etične vrednote, neoporečnost, usposobljenost, način vodenja in organiziranost** PU ter **odnos vodstva**.

ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

2. UPRAVLJANJE S TVEGANJI

- ➔ ***jasno opredeljeni, usklajeni in merljivi cilji*** poslovanja PU, cilji PU so (i) ***usklajeni s strategijo in proračunom*** ter (ii) ***merljivi*** (izbrani so kazalniki, s cilji in kazalniki so seznanjeni vsi zaposleni);
- ➔ ***ugotovljena tveganja***, ki lahko ogrozijo doseganje ciljev PU in ***določeni ukrepi za obvladovanje tveganj*** (notranje kontrole/nosilci/izvajanje in nadzor) t.p. v PU je vzpostavljen primeren sistem, ki omogoča prepoznavanje, ocenjevanje in obvladovanje tveganj PU (***vzpostavljen je register tveganj, ki se posodablja, popisani poslovni procesi, vzpostavljene notranje kontrole za obvladovanje tveganj, ...***).

ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

5. NADZIRANJE

- ➔ ***redno spremljanje*** procesa upravljanje s tveganji v PU,
- ➔ ***notranje revidiranje*** - ocenjevanje uspešnosti in učinkovitosti delovanja procesa upravljanja s tveganji,
- ➔ ***uvajanje sprememb*** zaradi sprememb v poslovanju PU ali v njegovem zunanjem okolju.

ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA PU

Predstojnik PU je odgovoren:

- ➡ za pravočasno izvedbo postopkov, povezanih s pripravo IONNJP na ravni PU,**
- ➡ za ocene stanja NNJP v PU, ki jih podaja v IONNJP (za pet sestavin sistema notranjega kontroliranja: (1) kontrolno okolje, (2) upravljanje s tveganji, (3) sistem notranjega kontroliranja in kontrolnih aktivnosti, (4) sistem informiranja in komuniciranja ter (5) nadzora));**
- ➡ da so njegove ocene odraz dejanskega stanja NNJP v PU za leto, za katerega podaja izjavo;**
- ➡ da njegove ocene stanja NNJP v PU potrjujejo dokazila, s katerimi razpolaga PU oz. za resničnost navedb v IONNJP.**

SPREMEMBE IONNJF (RAZLOGI)

Analize prejetih IONNJF PU

v letnih poročilih UNP o stanju notranjega nadzora javnih financ, s katerimi poroča Vladi RS ([objavljena na spletni strani UNP](#)),

ocene predstojnikov PU ***ne odražajo dejanskega stanja*** NNJF v PU,

Odsotnost nadzora nad IONNJF

Priporočilo RS RS

Revizijsko poročilo Predlog zaključnega računa proračuna RS za leto 2018, 7. avgusta 2019 (4. in 7. točka poročila)

http://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/Datoteke/Revizije/2019/Ipro18/IPro18_RevPor_web.pdf

SPREMEMBE, KI JIH PRINAŠA NOVA IZJAVA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NADZOR PRORAČUNA

IZJAVA O NNJF		IZJAVA O ZANESLJIVOSTI NNJF	
1.	COSO IC (2003)	1.	COSO IC (2013)
2.		2.	17 TEMELJNIH NAČEL COSO
3.	OCENA STANJA 5-IH KOMPONENT COSA	3.	SKLADNOST DELOVANJA PU S TEMELJNIMI NAČELI COSO IC (17 načel)
4.	ŠT. MOŽNIH ODGOVOROV - 5	4.	ŠT. MOŽNIH ODGOVOROV - 4
5.	VPRAŠALNIK - 5 KOMPONENT	5.	VPRAŠALNIK - 5 KOMPONENT s pripadajočimi temeljnimi načeli COSO IC (17)
5.	IZJAVA BREZ PRILOG	5.	IZJAVA S PRILOGO O URESNIČEVANJU TEMELJNIH NAČEL COSO IC (17)
6.		6.	RAZKRITJE ODSTOPANJA OD POSAMEZNEGA TEMELJNEGA NAČELA (17) IN ŽE SPREJETIH UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE SKLADNOSTI DELOVANJA PU
7.	METODOLOGIJA-NI POENOTENJA	7.	METODOLOGIJA-POENOTENJE VREDNOTENJA IN PREVEDBE REZULTATOV
8.		8.	DODATNE VSEBINE (učinkovitost NK, namenska raba proračunskih sredstev, zakonitost in pravilnost poslovanja, obvladovanje tveganj, posodabljanje RT, popisi poslovnih procesov, nadzor nad podatkovnim modelom za verodostojnost poročanja, RI in kazalnike, varovanje premoženja in ugleda, ukrepi proti goljufijam)
9.		9.	RAZKRITJE URESNIČEVANJA PRIPOROČIL (ZA OBDOBJE 3 LET)
10.	ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA	10.	ODGOVORNOST PREDSTOJNIKA/DOKAZILA PU
11.		11.	NADZOR NAD IZJAVO - RS RS
12.	DEL LETNEGA POROČILA PU	12.	DEL LP PU- JAVNA OBJAVA IZJAVE (Ajpes/JOLP)-SAMOSTOJEN DOKUMENT
13.	UVELJAVITEV V LETU 2007	13.	UVELJAVITEV (predvidoma) 2020/2021, PREDSTOJNIK PU PRVIC IZPOLNI IN ODDA IZJAVO SKUPAJ Z ZR ZA LETO 2020 (AJPES)

POMEMBNE SPREMEMBE

- ➔ Uveljavlja se celovit okvira notranjega kontroliranja (***model COSO IC (2013)) in njegovih 17 temeljnih načel***,
- ➔ Izjava o ***zanesljivosti sistema*** notranjega nadzora javnih financ (predstojnik poda zagotovilo o stanju NNJF in ne zgolj ocene stanja),
- ➔ ***Odgovornost predstojnika PU, da zagotavlja potrebno skladnost delovanja PU z vsemi (17) temeljnimi načeli COSO IC in na vseh petih komponentah*** t.j. da vzpostavi, zagotovi delovanje in vzdržuje primeren sistem notranjega kontroliranja v PU, da se obvladujejo vsa tveganja PU na sprejemljivi ravni, uresničijo načrtovani cilji PU in zagotovi verodostojno poročanje,

POMEMBNE SPREMEMBE

- ➡ ***Poudarek je na obstoju dokazil v PU***, ki potrjujejo navedbe predstojnika PU o stanju notranjega nadzora javnih financ, širok nabor možnih dokazil v vprašalniku, ki ga PU ne oddaja prek spleta, je pa podlaga za izpolnjevanje nove Izjave in njene Priloge ter predmet presoje v primeru nadzora;
- ➡ ***Priloga izjave – razkritje (i) odstopanj delovanja PU od posameznega temeljnega načela COSO IC in (ii) sprejetih ukrepov*** za izboljšanje skladnosti delovanja PU z njimi;
- ➡ ***Razkritje (%) uresničevanja priporočil za obdobje zadnjih 3 let;***
- ➡ ***Predstojnik PU prvič izpolni in odda novo izjavo prek spleta(AJPES) skupaj z ZR za leto 2020 v letu 2021.***
- ➡ ***AJPES zagotovi javno objavo izjave na spletnem portalu AJPES (JOLP), samostojni dokument poleg RI PU (javni dostop).***

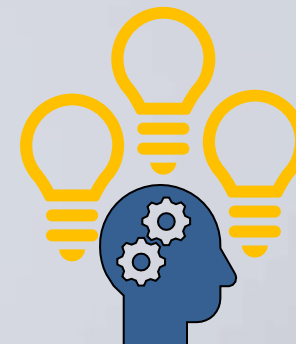
PREDNOSTI NOVE IZJAVE

➡ **Vprašalnik** – *pomožno orodje in koristen pripomoček, namenjen vodstvu PU*, ki mu omogoča, da **preveri stanje NNJF v PU ter sprejme ukrepe za izboljšanje** sistema notranjega kontroliranja in odgovornega poslovanja v PU;

➡ **Vprašalnik** z obsežnim naborom možnih dokazil **predstojnika PU** (in širše (poslo)vodstvo) **napotuje**, da razmisli, **kje so še potrebna izboljšanja stanja in kakovosti NNJF ter kakšne so možnosti/načini/ukrepi** za zagotavljanje potrebne skladnosti delovanja PU;

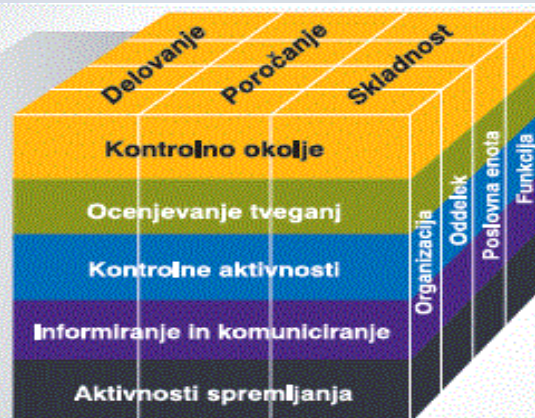

PREDNOSTI NOVE IZJAVE

➡ Izjava s prilogami in ***dokumentacijo v PU, ki potrjuje navedbe v izjavi, kot potrditev odgovornega in strokovnega ravnanja predstojnika PU*** za vzpostavitev in delovanje sistema NNJF.

Predstojnik PU lahko na podlagi vprašalnika ter zbranih dokazil pridobi ***potrditev svojega dela***, da je ***sistem NNJF v PU***, za katerega je odgovoren, ***vzpostavljen, ustrezen in deluje*** ter ***zagotavlja skladnost poslovanja PU z dobro poslovno prakso ter načeli COSO IC t.p.*** da je v PU zagotovljena zakonitost, preglednost, učinkovitost, uspešnost, gospodarnost, smotrnost poslovanja, namenska raba sredstev, varovanje sredstev, doseganje ciljev PU, učinkovito upravljanje tveganj, doseganje ciljev, sistem notranjih kontrol in kontrolnih aktivnosti, da se zagotovi doseganje ciljev, varuje premoženje ter ugled PU, uresničevanje temeljnih načel računovodenja in finančnega poslovanja, zagotovljen ustrezen sistem informiranja in komuniciranja, ki vključuje tudi pripravo verodostojnih RI in poročil PU notranjim in zunanjim uporabnikom ter vzpostavljen ustrezen nadzor, ki vključuje različne oblike nadzora s strani vodstva ter notranje revidiranje...

Kontrolno okolje

- 1 Organizacija¹ izkazuje svojo zavezanost neoporečnosti in etičnim vrednotam.
- 2 Organ nadzora izkazuje neodvisnost od (poslo)vodstva in izvaja nadzor nad razvojem in uspešnostjo notranjega kontroliranja.
- 3 (Poslo)vodstvo ob nadziranju organa nadzora vzpostavlja ustroj organizacije, linije poročanja ter ustrezna pooblastila in odgovornosti za doseganje ciljev.
- 4 Organizacija izkazuje svojo zavezanost, da pritegne, razvija in zadrži sposobne posameznike v skladu s cilji.
- 5 Organizacija zahteva od posameznikov odgovorno izvajanje nalog notranjega kontroliranja pri doseganju ciljev.

Ocenjevanje tveganj

- 6 Organizacija dovolj jasno določi cilje, tako da je mogoče prepoznavati in ocenjevati tveganja, povezana s cilji.
- 7 Organizacija ugotavlja tveganja za doseganje ciljev po vsej organizaciji in analizira tveganja kot podlago za odločanje, kako naj se tveganja obvladujejo.
- 8 Organizacija prouči možnosti za prevare pri ocenjevanju tveganj za doseganje ciljev.
- 9 Organizacija ugotavlja in ocenjuje spremembe, ki bi lahko pomembno vplivale na sistem notranjega kontroliranja.

Kontrolne aktivnosti

- 10 Organizacija izbira in razvija kontrolne aktivnosti, ki prispevajo k ublažitvi tveganj za doseganje ciljev na sprejemljivo raven.
- 11 Organizacija izbira in razvija splošne kontrolne aktivnosti za tehnologijo v podporo doseganju ciljev.
- 12 Pričakovanja organizacije so opredeljena v usmeritvah in se izvajajo s kontrolnimi aktivnostmi in postopki.

Informiranje in komuniciranje

- 13 Organizacija pridobi ali ustvari in uporablja ustrezne kakovostne informacije v podporo delovanju notranjega kontroliranja.
- 14 Organizacija interno sporoča informacije, potrebne v podporo delovanju notranjega kontroliranja, vključno s cilji in nalogami za notranje kontroliranje.
- 15 Organizacija komunicira z zunanjimi strankami v zvezi z zadevami, ki vplivajo na delovanje notranjega kontroliranja.

Aktivnosti spremljanja

- 16 Organizacija izbira, razvija in izvaja tekoče in/ali ločeno ocenjevanje za potrditev, da so sestavine notranjega kontroliranja prisotne in delujejo.
- 17 Organizacija ovrednoti in pravočasno sporoči pomanjkljivosti notranjega kontroliranja tistim strankam, ki so odgovorne za popravno ukrepanje, vključno s (poslo)vodstvom in organom nadzora, kot je ustrezno.

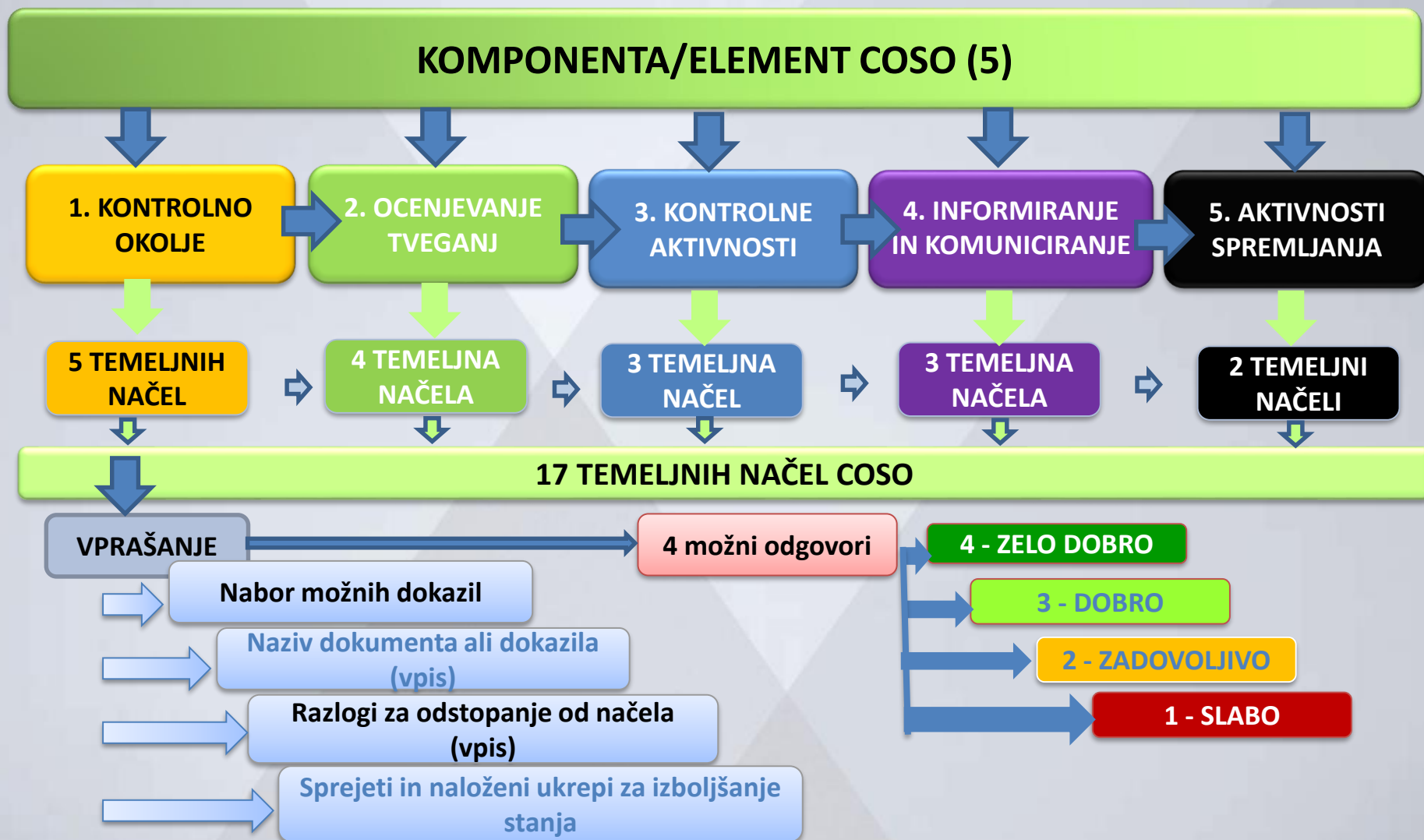
¹ Za namene tega okvira se "organizacija" uporablja kot skupno ime, ki zajema organ nadzora, (poslo)vodstvo in drugo osebo, kot je prikazano v opredelitvi pojma notranje kontroliranje.

ELEMENTI/KOMPONENTE COSO	TEMELJNA NAČELA COSO NOTRANJE KONTROLE
Kontrolno okolje	1. Organizacija izkazuje zavezanost neoporečnosti in etičnim vrednotam. 2. Organ nadzora izkazuje neodvisnost od (poslo)vodstva in izvaja nadzor nad razvojem in uspešnostjo notranjega kontroliranja. 3. (Poslo)vodstvo ob nadziranju organa nadzora vzpostavlja ustroj organizacije, linije poročanja ter ustrezna pooblastila in odgovornosti za doseganje ciljev. 4. Organizacija izkazuje zavezanost, da pritegne, razvija in zadrži sposobne posameznike v skladu s cilji. 5. Organizacija zahteva od posameznikov odgovorno izvajanje nalog notranjega kontroliranja pri doseganju ciljev.
Ocenjevanje tveganj	6. Organizacija dovolj jasno določi cilje, tako da je mogoče prepoznati in ocenjevati tveganja, povezana s cilji. 7. Organizacija ugotavlja tveganja za doseganje ciljev po vseh organizaciji in analizira tveganja kot podlago za odločanje, kako naj se tveganja obvladujejo. 8. Organizacija prouči možnosti za prevare pri ocenjevanju tveganj za doseganje ciljev. 9. Organizacija ugotavlja in ocenjuje spremembe, ki bi lahko pomembno vplivale na sistem notranjih kontrol.
Kontrolne aktivnosti	10. Organizacija izbira in razvija kontrolne aktivnosti, ki prispevajo k ublažitvi tveganj za doseganje ciljev na sprejemljivo raven. 11. Organizacija izbira in razvija splošne kontrolne aktivnosti za tehnologijo v podporo doseganju ciljev. 12. Pričakovanja organizacije so opredeljena v usmeritvah in se izvajajo s kontrolnimi aktivnostmi in postopki.
Informiranje in komuniciranje	13. Organizacija pridobi ali ustvari in uporablja ustrezne kakovostne informacije v podporo delovanju notranjega kontroliranja. 14. Organizacija interno sporoča informacije, potrebne v podporo delovanju notranjega kontroliranja, vključno s cilji in nalogami za notranje kontroliranje. 15. Organizacija komunicira z zunanjimi strankami v zvezi z zadevami, ki vplivajo na delovanje notranjega kontroliranja.
Aktivnosti spremljanja	16. Organizacija izbira, razvija in izvaja tekoče in/ali ločeno ocenjevanje za potrditev, da so sestavine notranjega kontroliranja prisotne in delujejo. 17. Organizacija ovrednoti in pravočasno sporoči pomanjkljivosti notranjega kontroliranja tistim strankam, ki so odgovorne za popravno ukrepanje, vključno s (poslo)vodstvom in organom nadzora, kot je ustrezno.

NOVA IZJAVA PREDSTOJNIKA

(Vprašalnik, Priloga, Izjava)

POVZETEK

- ➔ ***Odgovornost predstojnikov PU za:***
 - ➔ vzpostavitev, vzdrževanje in delovanje sistema NNJF,
 - ➔ verodostojnost navedb v IZJAVI, ki so podprte z ustreznimi dokazili PU,
- ➔ ***IONNJF/nova izjava s prilogami – koristen pripomoček/orodje*** in vir informacij za izboljšanje sistema in kakovosti NNJF v PU,
- ➔ ***Predpostavka: Odgovoren in resen pristop*** (poslo)vodstva pri izpolnjevanju izjave in njenih prilog ter ***realno ocenjevanje stanja NNJF v PU, podprto z ustreznimi dokazili,***
- ➔ ***Lažji prehod na novo izjavo - uresničitev predhodne predpostavke pri pripravi IONNJF za 2019 (dokazila).***

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NADZOR PRORAČUNA

HVALA ZA POZORNOST